

MARIBOR

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.50.
"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 12, uri s
daljšim naslednjim dan ter štore
mesečno po ceni D 10.—, za ino-
zemstvo D 13.—, dostavljena na
D 11.50, na fakulnice D 10.—
inštrah po dogovoru.
Naročila se pri upravi "TABOR".
MARIBOR, Jurčkova ulica štov. 2.

Posamezne številke:
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1.50.
UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčkova ul. št. 4, I. eta-
žije. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčkovi
ulici št. 4, priležje, dno. Tele-
fon št. 24. — SHS poštomobilni
številni št. 11287.
Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Kolopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, petek 15. decembra 1922.

Številka: 283.

Proračun mestne občine mariborske za leto 1923.

Maribor, 13. decembra.

Kakor smo že svoječasno poročali, izkazuje proračun mestne občine mariborske za leto 1923 okroglo 16.000.000 K deficita. Že sam redni promet izkazuje 1.544.000 dinarjev primanjkljaja. V proračunu je stavljenih še cela vrsta potrebnih izrednih izdatkov, kjer znaša deficit 2.435.912 dinarjev. Med temi potrebščinami je 570.000 dinarjev za tlakovanje mesta, 125.000 za drobilni stroj, 760.000 dinarjev za napravo novih kanalov itd. Že te postavke zahtevajo nad 2.000.000 dinarjev: mnogo pa je tudi postavk, ki so manj nujne. Kritja za te izdatke ni in tudi nikjer ni sledu o kakih obsežnejši akciji za sanacijo tega občinskega mestnega gospodarstva, ki bo zakopalo mesto v dolgove, kojih breme bodo občutili še pozni rodovi srečnega Maribora.

Vsa mestna podjetja, t. j. plinarna, klavnica, elektriško podjetje, pogrebni zavod, vodovod in kopalnice izkazujejo — v kolikor je iz proračuna, ki ne vsebuje za ta podjetja razen klavnice detajliranih proračunov, sploh razvidno — primanjkljaj. To bi bilo končno še — dopustno pri pogrebem zavodu in elektriškem podjetju, nikakor pa ne pri vodovodu, klavnici, plinarni in elektriškem podjetju, ki si celo privajajo nekak monopol.

Mestna plinarna, o kateri je znano že toliko, da vlada v mestu habibijska tama, in da razširja v okolici neznošen smrad, je stala občino že težke milijone, ki pa ne izkazujejo nikakega uspeha. Uspeh je pač odvisen od gospodarstva; tega pa socialistični magistratni gospodje ne razumejo ravno preveč. Najprvo se je odštelo težke milijone za dvojninsko napravo, potem pa še le so svoje gospodje spomnili, da je omrežje tako slabo, da vsa dvojninska naprava nič ne koristi. Ali bi torej ne bilo pametnejše, če bi se bilo z onimi milijoni popravilo omrežje in bi imeli vsaj ponekod razsvetljena ulice? Tako pa izgine 20.000 kub. metrov plina v zrak, torej nad polovico celega proizvoda. Ni se torej čuditi, če je podjetje pasivno in bi bilo res bolje, če bi se plinarna opustila, ali pa dala v zakup.

Klavnica, ki bi morala biti v eksportnem mestu, kakor je Maribor, glavni vir dohodkov mestne občine, požre vse svoje dohodke. Mnogo je tega kriva brezglavna politika socialističnih gospodov, ki s svojimi davčnimi načrti odhitejo eksporterje, ki si na periferiji mesta grade svoje lastne klavnice. Še lansko leto je izkazovala mestna klavnica milijonski prebitok, letos pa je še celo dvomljivo, če bo krila svoje lastne potrebine.

Mestno elektriško podjetje, za katero sploh ni podrobnejših podatkov, je sedevda pasivno. Kakor se mora temu vsajko začuditi, ker si privajajo to podjetje v Mariboru nekak monopol n. pr. glede prodaje žarnic, je na drugi strani razumljivo, če vzamemo v obzir, da to mestno podjetje prezira domače proizvode ter jih naročuje iz inozemstva. Vzamemo samo žarnice. V Mariboru imamo tovarno žarnic, ki celo eksportira v Ameriko, a mestno električno podjetje naroda žarnice iz inozemstva in to skoro dvakrat bolj drago, kakor bi jih dobilo v Mariboru, ne glede na to, da bi odpadli pri tem vsi prevozniki stroškov, ni pa v interesu mestne občine, ki mora kriti deficit, da bi tudi to podjetje lahko bilo aktivno.

Čudo vseh čudov! Mestni pogrebni zavod izkazuje edini izmed vseh mest-

Situacija v Beogradu.

Protičeva modrovanja.

Beograd, 14. decembra: (Izvir.) Tekom včerajšnjega dne ni bilo nikakih političnih pregovorov. V posameznih klubih so se vršile diskusije o političnem položaju in o poročilih raznih listov. V opozicijskih krogih se govori, da je Pašić izjavil svojim ožjim pristajšem, da je dobil o prihodnji avdienci pri kralju utis, da bo v dveh dneh dobil mandat za sestavo vojilne vlade. Splošno pa vlada muenje, da bo izrona poverila prej še mandat za sestavo vlade voditeljem drugih skupin, ker se Pašiću ni posrečilo izvršiti poverjene mu naloge. Šele potem, če bi se izjalovili tudi poskusi drugih političnih osebnosti, bo Pašić eventualno dobil mandat za sestavo vojilne vlade. Danes se vrši seja radikalnega kluba, na kateri bo Pašić poročal o položaju ter zahteval pooblastilo za nadaljnja pogajanja.

Zagreb, 14. decembra: (Izvirno.) Današnje zagrebske "Novosti" prinašajo razgovor svojega beograjskega dopisnika s Stojanom Protičem. Na vprašanje, kako je s prihodom Hrvat-

skega bloka v Beograd, je Protič izjavil: Kedaj in ali bo Hrvatski blok sploh prišel v Beograd, o tem ni še ničesar znanega. Po mojem mnenju sedaj v času vladne krize za to ni primeren trenutek, ker bi Hrvatski blok ne mogel doseči nikakega uspeha in bi se ne mogel z nikomur pogajati. Na vprašanje, kakšen položaj bi nastal, če bi Hrvatski blok prišel po sestavi nove vlade v Beograd, je Protič odvrnil, da bi pomenilo to padec tudi tega kabineta. Neuspeh Pašića pri sestavi nove vlade je v mnogem pripisovati tudi temu, da Hrvatski blok še ni prišel v Beograd, kar pa skuša Pašić prikrižati. Vendar pa je to glavna težkoča pri sestavi nove vlade. Protič oboja abstinenco Hrvatskega bloka, katere posledice jasno odsevajo v našem političnem življenju. Blok naj bi prišel v Beograd, kjer naj bi se pogajal in delal. Brez Hrvatskega bloka pa se Pašiću ne bo posrečilo sestaviti dovolj močne vlade, ki bi lahko uspešno delala tudi v parlamentu.

Konec razorožitvene konference.

Moskva, 13. decembra. Na današnji seji razorožitvene konference je ruska delegacija na podlagi izjav poljske, finske in letske delegacije ugotovila, da je na tej konferenci rešitev vprašanja razorožitve faktično nemogoča, ker imenovane delegacije ne marajo podvzeti niti

enega resnega koraka za razorožitev. Zato predlaga posebno komisijo strokovnjakov, ki naj to vprašanje prouči. Konferenca se vsled tega zaključi in se bodo delegacije že v prihodnjih dneh povrnila v domovino.

Neizprosni Poincaré.

Pariz, 13. decembra. (Izvirno.) Ministrski predsednik Poincaré je včeraj po povratku iz Londona sprejel zastopnike časopisja ter jim izjavil, da so v vprašanju garancij mnenja Anglije in Francije različna. On je odločno izjavil in bo to svoje izjavo v parlamentu tudi ponovil, Francija brez garancij ne more pristati na noben memorandum, pa naj bi bil tudi za najkrajšo dobo.

Pariz, 13. decembra. (Izvirno.) Napram zastopnikom časopisja je Poincaré med drugim izjavil: Francija je trdno odločena, v slučaju da se reparacijska komisija 15. januarja izreče za nov memorandum Nemčiji, nastopiti tudi popolnoma izolirana. Za vsak slučaj pa pred 15. januarjem ne bomo podvzeli nobenih korakov in represalij.

Lekcija boljševikom na delavski mirovni konferenci.

Haag, 13. decembra: (Izvirno.) Na svetovnem mirovnem kongresu je govoril tajnik mednarodne delavske zveze o nalogah organiziranega delavstva. V svojem govoru je nastopil ostro proti vojni v kakršnikoli obliki, ravno tako kakor proti oboroženemu miru. Kakor poroča Havas, je nastopil Radek za razredni boj potem oborože-

ne akcije, nalkar mu je odvrnil Vandervelde, boljševiki bi storili mnogo boljše, če bi izpraznili Gruzijo in ne morili socialstov. Če se mora vojna pobijati v vsem središču, se mora na drugi strani priznavati narodom pravica samoohrane ter pravica obnove opustošenih pokrajin.

Mir v Varšavi.

Varšava, 13. decembra. Včeraj in danes vlada v mestu popoln mir.

Angleži zopet zapajajo Avstriji.

London, 13. decembra: (Izvirno.) Pri drugem čitanju zakona o trgovinskih olajšavah so bili predlogi glede avstrijskega posojila z odobravanjem sprejeti kot prvi znak za obnovo Avstrije. Lord Salisbury je izjavil, da je s tem zopet vzpostavljeno zaupanje v Avstrijo.

Obsojeni madžarski komunist.

Budimpešta, 13. decembra. (Izvirno.) Komunistični agitator Eugen Kiss je bil danes radi veleizdaje, storjene s tem, da je agitiral med madžarskimi vojnimi ujetniki, obsojen na došmrtno ječo.

Angleški parlament v brezposelnosti.

London, 13. decembra. (Izvirno.) Dolnja zbornica je razpravljala na svoji včerajšnji seji, ki je trajala vso noč, o brezposelnosti, ki se vedno bolj širi. Ob 1. uri zjutraj je bila seja kljub protestu delavskih skupin zaključena.

Velik potres na Japonskem.

Osaka, 13. decembra. (Izvirno.) Na otoku Kiu-Sju je nastal hud potres, ki je dosegel zahteval 23 mrtvih in 23 težko ranjenih. Potresni sunki trajajo še vedno. Vulkan v bližini mesta Nagasaki je začel delovati in neprestano hljuje. Med prebivalstvom vlada grozna panika. Večina prebivalstva je že pobegnila.

Zagrebska borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.1125—0.1175, Berlin 0.94—1.14, Budimpešta 3.10—3.40, Bukarešt 46, Milan 371—175, London 338.50—343.50, Newyork 74—75, Pariz 523.50—528.50, Praga 234.50—237.50, Sofija 54—56, Svica 1400—1410, Varšava 0.45—0.55, valute: dolar 73—74, avstr. krone 0.1140—0.1190, madž. krone 3.10—3.40, tevl 53—55, funti 313.50—338.50, franki 518.50—523.50, leji 47, lire 367—371, efekti: Jadranska banka 342.50, Ljub. kreditna banka 200, Slavenska banka 106—107, Slov. esk. banka 148, Ljub. strojne tovarne 152.50, Trbov. premog. družba 285—300.

nih podjetij — 20.000 dinarjev prebitka. Zato je pa popolnoma razumljivo, če si delavci in stalni nameštenci kmalu ne bodo več mogli privoščiti pogreba niti v zadnjem razredu.

Mestno kopalnice izkazuje 75.000 D primanjkljaja, kopalnice na Dravi pa 7350 dinarjev. Pri dobrem gospodarstvu bi se tudi temu lahko prišlo v okoliščini.

Veliko breme za občino je šolstvo, ki zahteva 642.956 dinarjev. Zelo malo pa prispeva občina za kulturne namene. Narodno gledališče dobi jedva 5000 din. rednega prispevka. Za javno študijsko knjižnico je vračunanih sicer 20.000 dinarjev, a od tega dobi knjižnica samo 2000 dinarjev, ostalo pa odpade na slugo, ki bo imel ravnateljsko plačo.

V splošnem je proračun zelo pomanjkljiv in tako nepregleden, da ga razume res le oni, ki ga je sestavil. V proračunu kar mrgoli »raznih« izdatkov, brez matančnejše označbe, kar je menda v navadi le na mariborskem magistratu. Tudi »nagrade« so stavljene v proračun, kljub temu, da je občinski svet že davno sklenil, da se principi-pijelno nikomur ne dele nagrade.

Največji pa so izdatki za mestne uslužbence. Vidi se na prvi pogled, da so se socialisti točno držali načela »delu plačilo«, pozabili pa so, da bi se morali kot dobri gospodarji držati tudi načela »za dobro plačo dobro delo«. Da vzdržuje mestna občina preveč osebja, o tem ni nobenega dvoma. Saj ima po zaslugi socialnih demokratov skoraj vsak drugi uradnik svojega tolmača, ker se noče naučiti državnega jezika. Magistratni mogotci pa to ne le mirno trpe, temveč še celo podpirajo in protežirajo.

Vse pripranikljaje pa hoče občinski režim kriti z novimi davki in davkoplačevalci se upravičeno prijemajo za glavo. Gospodarstvo, kakor ga predočuje proračun za leto 1923, mora dovesti v mestnem gospodarstvu do katastrofe.

Politične vesti.

* »Prager Presse« o naši vladni krizi. Tonkova »Prager Presse« prinaša na uvodnem mestu dopis iz Beograda, ki se peča s sedanjo vladno krizo. Dopisnik je mnenja, da ni drugega izhoda, kot je sedanja koalicija ter da bi ga ne bilo tudi v slučaju, če bi Hrvatski blok došel v Beograd. Dopisnik, znan slovenski radikalec, se obzira tudi ob demokrate, češ, da oni skušajo kar najbolj zavleči volitve. H koncu prerokuje bodočnost Ljubi Jovanoviču, ki uživa poleg Pašića v radikalni stranki največ avtoritete.

* Spor radi naših mej z Romunijo. Med našo državo in Romunijo je prišlo zadnje dni radi razmejitve na sektorju Bele Cerke in izliva Nere v Donavo do ostrega spora, katerega razmejitvena komisija sama ne more poravnati. Predsednik naše razmejitvene komisije je o tem poročal že dni našemu znanjemu ministru, ki je sklenilo, da se bo še enkrat obrnilo naravnost na romunsko vlado v Bukarešti, ako pa tudi ta intervencija ne bi imela uspeha, se bo naša država obrnila na Zvezo narodov s prošnjo, naj bi ona prevzela arbitražo v tem sporu.

* Grška odklanja konvencije glede Soluna. Kakor znano, se je med našim zunanjim ministrom dr. Ninčičem in grškim zunanjim ministrom Politisom pri nedavnem sestanku v Beogradu sklenilo, da se izvedejo konvencije, katere so bile so bile sklenjene l. 1912. med našo državo in Grčijo glede Soluna. Te konvencije bi stopile v veljavo takoj, ko bi jih ratificiral grški parlament. Kakor pa poročajo sedaj iz Aten, je parlament zavrgel te koncesije ter sklenil naj se trgovski promet preko

Soluna izvede na podlagi pogodb iz 1. 1914, ki so sicer na korist Grčiji, ne pa naši državi. Naša država na ta predlog seveda ne bo pristala, ampak bo zahtevala, da se sklene nova pogodba. Ker je to zopet nov dokaz grške zahrbtosti bi bilo pač najpametnejše, da bi enostavno naše čete okupirale Solun.

* Boj med desničarji in levičarji na Poljskem je zelo oster. Ob povratku predsednika Narutowicza iz parlamenta, kjer je polagal prisego, je prišlo do streljanja. Nekatera poročila zatrjujejo, da so padli štiri mrtvi in 10 ranjenih. Vlada je dala aretirati varšavskega policijskega šefa, češ, da ni skrbel dovolj za javni red in mir. Boji med desničarji in levičarji imajo široko politično ozadje. Pravzaprav so nadaljevanje prejšnje parlamentarne borbe proti Pilsudskemu. Novi prezident Narutowicz je namreč prijatelj Pilsudskega. Zdi se, da v parlamentu ne bo imel trdne večine, dasi je bil trenutno izvoljen. Gibanje strank je zelo živahno. Nacionalistični krogi razvijajo ostro agitacijo proti Narutowiczu in sedanjim večini, ki so jo ustvarile anacionalne skupine, t. j. manjšinski poslanci.

* Madžari tajno mobilizirajo? »Politika« poroča iz Budimpešte, da se delajo priprave, ki dajejo slutiti, da bodo Madžari izvedli poskusno mobilizacijo, kakor se računa, lahko Madžarska razpolaga v slučaju mobilizacije s 400.000 oboroženih in vojaško izvežbanih mož. Vršilo se je več tečajev za vožnje, ki so bili na to s posebnimi navodili odposlani v Jugoslavijo in na Češkoslovaško.

* Rusija in Anglija. G. Čičerin, delegat in šef ruske delegacije na konferenci v Lausanni, je izjavil dopisniku »Humanite«, da Rusija za možno ceno ne podpiše pogodbe, ki bi Črno morje odprla vojnim ladjam in tako kršila nevtraln. Turčije. Dalje je izjavil, da se Anglija trudi, kako bi Rusijo ločila od Turčije. Konferenca je postala dvoboj med Anglijo in Rusijo. Politika Anglije v vrašljanju Mornarstva je v tesni zvezi z angleško akcijo v severni Perziji. Ta politika je razumljiva, če uvažimo, da Angliji gre za petrolejske vrelce v Mali Aziji.

* Generalni komisar za Avstrijo. Zveza narodov razglašala: Holandska vlada je dala dr. Zimmermannu, županu v Rotterdamu, dopust do 1. apr. 1923. Dr. Zimmermann pride 15. dec. na Dunaj in prevzame posle kot generalni komisar Zveze narodov.

* Vstaja v Sudanu. Reuterjev nrad poroča iz Kaire: V Sudanu (Severna Afrika) je izbruhnila vstaja. Domačini so pomorili celo vrsto policistov in trgovcev in napadli policijsko postajo na Sedi. Bili so pa odbiti; kazensko postopanje je v teku.

Ko otirate ledene rože na oknih, mistite na »DRUŠTVO ZA PODPIRANJE LJUDSKO IN MEŠČANSKO-SOLSKE MLADINE«!

K proslavi 70letnice F. S. Vilhar-Kalskega v Narod. gledališču v Mariboru.

Zabeležim z velikim veseljem v kulturno zgodovino našega Maribora 15. decembra 1922 ter se sklicujem na moj svojedobni dopis v »Taboru«. Prišlo je vendar do tega, da proslavimo jubilej enega naših glasbenikov, ko smo navajeni le slišati in čitati proslave samo tujerodnih umetnikov. Naše gledališče proslavlja, kakor to čitamo v tem listu, 70 letnico enega izmed prvih komponistov Jugoslovanov, Vilhar-Kalskega. Kaj pomeni njegovo tako plodonosno življenje za jugoslovansko kulturo, opustim za enkrat razpravljati, ali reči moram, da je ravno on s svojim delom zibelka naši glasbi. Vsekakor pa hočem ponovno opisati trnjevo pot, ki jo mora skoraj vsak umetnik prepotovati in ki je bila Vilharju posebno kruta mačeha.

Porodil se je 5. januarja 1852 v Senožcah blizu Postojne. Njegov oče Mirolav, ki nam je zapustil svetovnoznan »Po jezeru« in ki je izpil kot pesnik in glasbenik kupo grenkosti, preziranjia in preganjanja do dna, je hotel preskrbeti svojemu sinu boljšo bodočnost — poslal ga je v mesto študirat. Ali računil ni s krčmarjem, saj on sam je bil

Dnevna kronika.

— Kraljev dar revežem. Kralj Aleksander je odločil, naj se na dan njegove krstne slave izroči iz njegovega premoženja 900 tisoč dinarjev ministarstvu soc. politike, ki ima za ta znesek dobaviti 30 vagonov koruze za one kraje, ki trpe pomanjkanje živil.

— »Kmetovalce« v 21. številki poročila tvrdko Orbis v Zagrebu, ki ima kose »prima avstrijski produkt«. Tako dolgo, dokler se ne postavimo na lastne noge in kupujemo v inozemstvu, se pač ne smemo čuditi, ako naš dinar pada. Kose, ki se izdelujejo v naših tovarnah, gotovo niso slabše, toda Hrvate še vedno nekaj veže na — Avstrijo!

— Mi in oni. Namreč Jugosloveni in Nemci. Ogleovali smo si razstavljene zemljevide Jugoslavije, deloma avstrijske, deloma jugoslovske založbe. Nemški zemljevidi Jugoslavije (glej na pr. Fraytagovega) imajo dosledno in trdovratno nemška imenovanja jugoslov. krajev, posebno skrupolozni so za slovensko ozemlje. Mi smo seveda pametnejši in navajamo dosledno le nemška imena tudi tam, kjer imamo slovenska za slovenske kraje v Avstriji. Pri nas se v železniškem prometu uporablja Graz, Klagenfurt, Wien. Nedvomno je to praktično in enostavnejše, zlasti za mednarodni promet. Da, ampak tako mislimo mi. Oni, ki bi nam morali štiti vzgled praktičnosti in mednarodne širokosti, pa uporabljajo v večini slučajev Marburg, Laibach itd. Vedno mora biti razlika med Jugosloveni in Nemci in sicer v tem smislu, da smo mi bolj papežki kot je papež sam.

— Za božičnico pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu je daroval neki planinec 26.50 Din. in nek doline 20 dinarjev.

— »Jugoslovske« visokošolci v Nemčiji. Te dni so nekateri hrvaški listi, pred vsem seveda blokaški, prinesli neke resolucije, katere so sprejeli na svojem sestanku »jugoslovske« visokošolci v Nemčiji. V teh resolucijah zahtevajo ti študenti takojšnje odstranitev sedanega režima, preganjanje jugoslovskega nacionalističnega pokreta in razne ugodnosti za nemške buršake iz naše države. Te resolucije so šle mimo naše javnosti skoro neopazeno in nihče ni odgovoril tem »jugoslovske« dijakom tako, kakor bi zaslužili. In vendar je treba, da smo si osobito glede naših visokošolcev enkrat za vselej na jasnem. Osobito pa vojni, in pred vsem še v naši državi, se je razpasla navada, da pričakujejo visokošolci vse podpore le od države ter od narodne javnosti. Država naj bi podeljevala štipendije, narodna javnost pa naj bi skrbel za vzdrževanje akademičnih menz. Toda razločevati je vendar treba med posameznimi visokošolskimi organizacijami, kakor tudi med posameznimi člani teh organizacij. Doslej se je žalibog dogajalo, da so dobivali štipendije ne le res potrebni dijaki, ampak tudi taki, katerih starši so dovolj imoviti, da bi jih lahko sami vzdrževali. Toda to še ni

tisti, ki je sinu odkril našo, tako milo pesem. Serafin se je tudi res malo brigal za »suho vedo« ter se najbolj spopolnjeval v glasbi. Že kot 13 letni deček je spesnil in uglasbil svojo prvo pesem »Uzor« (je na programu), ki priča nehote o nedolžnem njegovem srcu, ki hrepeni do nebeskih ust svoje boginje glasbe. Oče, ki mu početje svojega sina ni ostala tajnost, je odrekel Serafinu vsako podporo, vključ temu, da se Vilharjem doma na gradu »Kalec« pri Knežaku ni slaba godila, in ga je s tem hotel prisiliti, da krene s te poti. S tem trenutkom je začela njegova trnjeva pot. Prisiljen je bil zaprositi službo pri južni železnici ter bil, tudi že sprejet, ko se mu neko noč sanja od treh števil, ki jih je stavil v loterijo ter zadel — terno. Ni bila velika svoja, ki si jo je priigrail, vsekakor pa se je napolnil v Prago v svetovnoznanu orglarsko šolo, kjer sta mu bila češki komponist Skuhersky in glasbeni pedagog Blažek najboljša učitelja. V devetih mesecih je dovršil svoje študije ter se vrnil s srcem polnim ljubezni do svojega naroda in glasbe nazaj na mili mu jug. Njegovo življenje je bilo od sedaj naprej vedno potovanje. Študiral je neumorno razne domače, narodne napeve ter se tako poglobil v narodne motive, kakor je to storil poleg njega le še Zajc. Bil je naj-

glavno, skrbeti je namreč treba za to, da bo država podeljevala štipendije le onim dijakom, ki stoje na stališču države in narodnega edinstva, ne pa tudi takim, ki so proti državi in proti narodnemu edinstvu na stališču defetizma, komunizma, separatizma itd. Za take visokošolce ne sme imeti sredstev ne država ne narodna javnost. »Jugoslovske« visokošolci v Nemčiji, ki so poslali v svet omenjene resolucije, gotovo niso ne za državo ne za narodno edinstvo in tudi niso upravičeni, da si prilasčajo naslov »jugoslovske«. Proti takim akademikom bi morala nastopiti ne le vlada, ampak tudi zavedna jugoslovska javnost. Odvzeti bi jim bilo treba istotako državne štipendije, kakor tudi podporo zavedne javnosti. Poleg tega pa bi bilo treba tudi sploh nastopiti proti študiju naših akademikov v Nemčiji, ker je naravno, da se na takojšnjih visokih šolah vzgajajo v duhu, ki je nasproten naši državi in našemu narodu. S takim »jugoslovske« dijakom bi bilo treba temeljito obračunati.

— Ministrstvo odlikovalo pastirico. Ministrstvo notranjih del je podelilo denarno nagrado pastirici Milici Milišić iz Gornje Glavske v Hercegovini, ker je na zvit in junaški način rešila potniški vlak pred napadom razbojniške tolpe.

— Med našo in grško državo se je pogodba, ki izteče 16. maja 1923, molče podaljšala za eno leto. Romunija, Jugoslavija in Grška bodo tvorile južno skupino Male antante.

— Konferenca za železniško zvezo ob severnem Jadranu se vrši dne 18. t. m. v Bakru.

— Invalidski kongres v Brodu. V Brodu se vrši dne 15. januarja 1923 kongres invalidskih organizacij cele Jugoslavije.

— Političen umor v Sarajevu? Ministrstvo notranjih zadev je odredilo ekshumacijo in obdukcijo trupla nedavno umrlega polkovnika Velibora Trebanica v Sarajevu, ker obstoja sum, da ga je zastrupila iz izvestnih političnih razlogov neka Italijanka.

— Madžarska špijonaža v Vojvodini in Prekmurju. Oblasti so zasledile na obmejnem ozemlju med Subotico in Dolnjo Lendavo celo vrsto madžarskih špijonskih tolp, ki so bile v zvezi z različnimi špijonskimi organizacijami na Madžarskem. Aretiranih je bilo več osumljencev. Rezultati preiskave so tajni.

— Eksplozija v rudniku. Dne 8. t. m. je v bogovinskem rudniku (v Srbiji) eksplozivni motorni kotel. Mrtva sta dva delavca; stavba, v kateri je bil kotel, je popolnoma demolirana.

— Dete v vlaku. Te dni so našli v Beogradu v kupeju niškega vlaka poldrug mesec staro dete. Dete je bilo povito v odojo in položeno na polico za priljago. Bržkone se ga je hotela na ta način iznebiti brezsrčna mati, ki jo sedaj išče policija.

— Demonstracije brezposelnih na Dunaju. V ponedeljek, dne 11. decembra, so se vršile na Dunaju velike demonstracije brezposelnih. Na desetisoč broječi sprevod je šel po vseh glavnih ulicah, po tr-

prvo angažiran v Splitu, potem v Karlovcu ter je 1880. leta priromal po raznih drugih potih v Zagreb. Tukaj živi sedaj mož sivolas, ki je tako idealen in tako nesebičen in ki ni gledal na materijalni dobiček — navezan na privatne zaslužke. Pridno zahaja orglat v stolno cerkev in daje pouk na glasovirju. A njemu bo tudi v zadnjih zdihih ostala njegova pesem »Uzor« res vzor samemu sebi in jugoslovske glasbi. Posebej moram navesti, da je spesnil Vilhar v svoji mladosti mnogo pesmi, ki jih je izdal pozneje vse skupaj pod pseudonimom »Prostin«.

Da ga spoznamo kot glasbenega klasika, in sicer kot našega prvega, nam ni treba preštudirati vseh njegovih del. Kdo ne pozna njegove »Mrtve ljubavi«, kdo ne »Mornarja«, kdo ne »Nezakonske matere« itd? Iz prvih akordov že slišiš Vilharja v njegovi nepobitni slovanski originalnosti. Najznamenitejša njegova dela najdemo še v zvezkih »Djulabije«, v »Hrvaški lirici« in v zbirki njegovih »Balad«. Priliko bomo imeli slišati mogočno »Slovo«, dve najnovejši skladbi »Lastavice« in »Aškerčevo balado« »Poroka«, ki je v njej položil modernejši duh. Škoda je, da ne bomo imeli prilike slišati še le pred kratkim dovršene balade »Hajduka«. Njegove opere in operete so pro-

gih pa so nastopali govorniki, ki so zahtevali od vlade odpomoči. V sprevodu je bilo nenavadno mnogo žensk. Demonstracije so potekle sicer popolnoma mirno, vendar pa so trgovci iz previdnosti zaprli trgovine.

— Nemški šovinizem. Češki listi poročajo, da je nemški inteligent napisal na razgledniku v Karlovih Varyh sledeče surove verze: »Nie wird der Menschheit Heil geschaffen — nie wird die Welt zum Licht geführt — bis mit dem Darm des letzten Franzosen — der letzte Čecher erdrosselt wird!« Značilno znamenje!

— Tolstojevi sorodniki v Sarajevu. Ker ruska kolonija izpraznjuje Carigrada se zatekla v našo državo dva potomca velikega ruskega pisatelja L. Tolstoj, grofa Peter in Ciril Tolstoj, ki se nameravata začasno naseliti v Sarajevu.

— Atentat na ameriškega konzula v Malti. Reuterjev urad poroča iz Malte, da je bil ameriški konzul Mitchell od neznanca s strelom ranjen. Napadalcu se je posrečilo zbežati.

— Nobelove nagrade. Iz Stockholma poročajo: Včeraj je kralj razdelil Nobelove nagrade. Nagrado za fiziko za leto 1921 je prejel prof. Einstein, za leto 1922 Danec Rohr, nagrado za kemijo za leto 1921 Irec Soddy, za leto 1922 Anglež Aston, literarno nagrado španski pesnik Buenavente.

Zopet žalostna posledica klerikalne hujskarije.

Orel ubil Sokola.

Župnik pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je že mnogo časa sem na nečuden način hujskal proti domačemu Sokolu, pri katerem so včlanjeni pošteti kmečki fantje. Tudi »Slovenski Gospodar« je prenehalo, zlasti pa v zadnjih številkah, sistematično napadel Sokola. Posledica tega je bila že nedavno mala praska med Sokoli in Orli, povzročena po teh hujskarijih. V ponedeljek pa je zopet prišlo do spopada, v katerem je član Orla zabol Sokola, pridnega kmečkega fanta. Franka, sina ugledne in pramožne kmečke rodbine, ki je še isti večer umrl v bolnici v Ptuj. Danes v četrtek so nesrečno žrtev orlovske podivjanosti prepeljali iz bolnice domov v St. Lovrenc.

Dopisi.

Limbuš pri Mariboru. V četrtek 7. t. m. smo pokopali tukaj Antona Grašiča, moža visoke starosti. Bil je star veteran in se je svojčas udeležil okupacijske vojne v Bosni. Zadnje svoje dni je taval kakor Ahasver brez doma okrog, dokler se ga ni usmilil posestnik Lešnik na Laznici ter vzela pod krov, kjer je tudi umrl.

izvajali na vseh večjih jugoslovske, nemških, čeških in ruskih odrih. Naj navedem opere »Lopudska sirotica«, »Ivanogradska Kraljica«, »Zvonimir« in »Smiljana«. Biser vseh jugoslovske in njegovih del je gotovo »Dvoransko kolo«, ki ga je zložil v proslavo poroke kneginje Milice Petrović-Njezguš z velikim knezom Nikolajevičem. S tem delom in z drugimi si je pridobil svetovno ime, ki ga tudi najhujši »modernisti« ne bodo mogli omadeževati. Navedem dejstvo (v »Drobtinica« zgodovine slovenskega petja, ki jih je spisal Fran Rakuša, 1890), da so najboljši češki glasbeniki-kritiki že svoječasno opozorili glasbeni svet na Vilharja. Neustrašen Jugoslovan od glave do petenčili so ga kot znamenitega delavca na kulturnem polju tudi prejšnji vladarji, celo Jugoslovanom nenaklonjenim, in ga tudi odlikovali — odlikovan je bil za svojo — našo jugoslovske himno svobode »Slovenac, Srbin in Hrvat« — od našega kralja Aleksandra.

Zato združimo ves Maribor v našeni gledališču in pokažimo, da tudi mi znamo ceniti svojega domačega odličnjaka, komponista Vilharja.

Stanko Radchovan.

Biblica na Pohorju. Dne 8. decembra je nam priredila šolska mladina lepo šolsko prireditev. Igrali so »Laznjivo Mileno« prav izvrstno. Med deklamacijami, ki so bile tudi na sporedu sta nas pa naravnost presenetili »Ciganček« ter Zupančičev »Ciciban«. Tako srčanega nastopa z izvrstno pogledno mimiko — nismo pričakovali. Hvaležni smo gosp. naduč. Hauptmanu in učiteljici Klatzer, da sta se posvetila otrokom tudi izven šole ter napravila slednjim kot tudi odraslim veliko veselje. Prireditev je bila obiskana dobro, kot vsaka druga veselica s plesom. Znamenje, da ljudstvo ljubi tudi zabave brez godbe in običajnega plesa. — Nastopili so tokrat otroci sploh prvič, kar pomni naš red. Želimo da prereditev ne bi bila osamljena ter da bi ji sledila kmalu druga.

Slovenska Bistrica. Pri nas imamo starega zakrnjenca in sicer v osebi zdravnika dr. Marcusa, ki je najbrž zaspal preobrat in ki se vedno misli da živi v rajni Avstro-ogrski. Mož se namreč kar nič ne more uživati v sedanje razmere in kratkoma ignorira dejstvo, da živi v Jugoslaviji in od denarja našega ljudstva. V svoji držnosti gre tako daleč, da se niti najmanj ne ženira izstavljati strankam zdravniška spričevala v blaženi nemščini. Čudimo se našim uradom, da tako izzivalno početje še nikdo ni imel poguma, poučiti ga »manire«. Nežeriranemu gospodu pa priporočamo, da si — če že sam ni zmožen toliko slovenščine — čimprej preskrbi potrebne formulare za svoja zdravniška spričevala, kajti tako omalovaževanje našega jezika si najodločneje prepovemo! Apelliramo ob tej priliki na merodajne oblasti, zlasti na našo mestno občino, da se začne malo bolj zanimati za tega gospoda, o katerem se sumi, da sploh niti naš državljan ni. V slučaju, da se to ugotovi, zahtevamo, da se z vso energijo dela na to, da se tujca, ki je naš kruh, pri tem pa hladnokrvno izživa našo javnost, odstrani in se ga čimprej pošlje čez mejo, kamor spada.

Iz Ljutomera. Društveno delo je v zadnjem času lepo oživelo. Dramatični odsek Sokola je dvakrat in z lepim uspehom zaigral Nušičevo burko »Navaden človek«, dne 10. t. m. je Pevsko društvo v zvezi z Čitalnico priredilo zabavni večer. Za 16. in 17. se nam obeta »Veleja« pod režijo g. Ogrina. Na dan Sv. treh kraljev pa priredi meščanska šola Poljančeve »Božične slike« v prid ubožnim učencem. Na programu dram. odseka je med drugim tudi »Revizor«.

Koroške vesti.

Kotlje. (Poroka.) Dne 31. novembra sta se tukaj poročila gospica Lenka Vastl, hčerka gostilničarja Križana, in g. dr. Štor iz Maribora. Bilo srečno! **Guštanj.** Upokojeni delavec Senica je po dolgi bolezni bil poklican v večnost. Rajni je bil 15 let vedno prikovan na postelj. Požarna bramba, koje član je bil, mu je izkazala zadnjo čast.

Guštanj. Službo v jeklarni na Ravneh je zgušil, ker je šel k vojakom Fr. Krivograd. Bil je zaposlen v tovarniški prodajalni. Ko je prosil, da ga ravnateljstvo zopet sprejme po vojaškem službovanju, je bila prošnja odbita. Ko bi ne bilo treba k vojakom, bi bil še danes v jeklarni. To je v zahvalo, ker je vestno izpolnil svojo državljansko dolžnost. Krivograd je vnet Sokol in bil vedno marljiv delavec pri vseh narodno-obrambnih društvih. Opozarjamo oblasti na to novo masilje. Bržkone je Krivograd gospodu ravnatelju preveč — narodno zaveden.

Sokolstvo.

o Članstvo se ponovno pozivlja, da poravnava svoje društvene prispevke do 17. decembra 1922 v društveni sobi v Narodnem domu ob uradnih urah. V smislu društvenih pravil § 7 se smatra vse članstvo, ki ne poravnava svojih obveznosti do blagajne, izstopivše iz društva.

»Tegetthof« — običal.

Benetke. 12. dec. Stara avstrijska križarka »Tegetthof« je med prevozom v Polo, kjer bi naj bila razorožena običala na pesčini.

Mariborske vesti.

Maribor, 14. decembra 1922.

m Finančni delegat dr. Šavnik v Mariboru. V našo večerajšjo tozadevno notico se je urinila neljuba pomota; finančni delegat g. dr. Šavnik ne pride v Maribor danes, ampak jutri v petek 15. t. m. ter bo sprejemal stranke ob 9. uri naprej v sobi g. ravnatelja Povaleja.

m V ponedeljek vsi v Ljudsko univerzo (mala kazinska dvorana), kjer predava šef državne borze dela g. Jože Stabej o »Organizaciji delovnih moči, brezposelnosti in borzi dela«. Predavanje se prične ob pol 20. uri zvečer. Predavatelj nas bo seznanil z rečmi, ki so nam pravzaprav docela neznanne, a posegajo globoko v naše socialno politično in narodno-gospodarsko življenje. Opozarjamo celokupno delavstvo kakor tudi vse industrije, trgovce in obrtnike, da posetijo to splošno zanimivo predavanje.

m Božičnica za ubožno deco. Okraj. glavarsvo mariborsko priredi v ponedeljek, dne 18. decembra 1922 ob pol 15. uri v realni telovadnici v Krekovi ulici št. 3 božičnico za ubožno deco tuk. okoliških šol z nagovorom, mladinskimi nastopi in obdarovanjem otrok.

m Trgovski gremij nas obvešča, da bodo zadnje nedeljo pred božičem, to je 24. decembra, trgovine v Mariboru cel dan odprte.

m Izvanredni občni zbor Kreditnega društva Mestne hranilnice v Mariboru se vrši v soboto dne 16. t. m. ob 18. (6) uri.

m Brezvestne špekulacije. Prejeli smo: Navijanje cen je v Mariboru še vedno v cvetu, zlasti se odlikujejo gg. mesarji. Tako je ponujal n. pr. en tak gospod (ime v uredništvu na razpolago) še dni za enega zajca 120 K, a jih prodajal po 300 K in več. Dobiček je torej več ko preobilen in znači tako trgovanje brezvestno odiranje konzumentov. Ali res ni oblasti v Mariboru, ki bi takemu krvosesu pošteno stopila na prste, pa ne s kako globico nekaterih stolakov dinarjev, ki jih tak brezvestnež v par dneh zasluži s tem, da kupi staro jalovo kravo, a servira potem njeno meso kot prvovrstno volovsko izmozganemu konzumentu po odiruških cenah! Dotični mesar je bil že itak enkrat kaznovan radi navijanja cen, ne bi mu škodilo, da bi zopet šiba zapela — pa obutnejše!

m Samomor. Včeraj je izvršil tu samomor kapetan II. klase Takić inženijerske podoficirske šole. Prejšnji večer je bil v družbi svojih tovarišev še jako dobro razpoložen, zjutraj pa si je pognal kroglo v glavo. Vzrok samomora ni znan.

m Čegavo je kolo? Včeraj, v sredo 13. t. m. je orožništvo v Studencih aretiralo nekoga Rudolfa Ertla, rojenega leta 1894 in pristojnega v Gornji Jakobski dol, ker je za 2000 K ponujal na prodaj očitno ukradeno kolo. Izgovarja se, da mu je kolo, ki ima nove gumijeve cevi in obroče, izročil v prodajo neki Fr. Zelzer iz St. Jakoba. Ertl je bil oddan v zapore okrognega sodišča, kolo pa je na ogled pri orožniški postaji v Studencih.

m Tatvina premoga. V sredo, dne 13. t. m. je orožniški narednik Kramer zasačil hišno posestnico Nežo Gumzej in neko Marijo Weinzerl, obe iz Studencev, ko sta nesli iz delavnice, oziroma kurilnice Južne železnice »saka« po 20 kg ukradenega premoga. Oddani sta bili okrajnemu sodišču v Maribor.

m Zasačena tatica. V torek 12. t. m. je orožnik Kramer od orožniške postaje v Studencih ob 6. uri zjutraj zasačil na južni strani delavnice Južne železnice neko Ano Zaher iz Studencev, ki je hotela krasti tamkaj se nahajajoči premog. Orožnik je tatico aretiral.

m Danes elitni koncert v Veliki kavarni. V nedeljo proizvajata gđc. in gosp. Pečnik moderne ples v Klub Baru. Začetek ob pol 17. uri.

m Zgubljeni predmeti. Od 16. do 31. oktobra t. l. so bili priglašeni pri policijskem komisarijatu v Mariboru sledišči predmeti kot izgubljeni: 100 din. bankovec, ena zelena torba z vsebino 520 K, 1 črna denarnica z 10 Din. in eno pobotnico, ena rujava usnjata listnica z 4000 in potrdilo za 400.000 K ena poselska knjiga na ime Ivan Krainc z 1200 K. zastavljalni li-

stek, ena črna usnjata denarnica z 2 po 10 din. bank., ena črna usnjata denarnica z 20 din. in 4 karte za Marburger Zeitung, 1 odlikovanje Karadjordjevičeve zvezdo III. kl., ena srebrna zapestnica, letna suknja temno rujave barve, 1 črna usnjata denarnica z vsebino 1 1000 Din, bankovec. 7-7 po 10 din. bankovec, ena ženska zlata zapestnica. 1 črni rabljeni moški dežnik, 1 10 din. bankovec, ena rujava usnjata listnica s 134 Din. 50 para, en zastavljalni listek št. 4890, ena temno rujava usnjata ročna torbica z vsebino, en svilnati in en navadni robec, en ključ, 30 K gotovine.

m Najdeni predmeti Od 16. do 31. oktobra 1922 so bili oddani pri policijskem komisarijatu v Mariboru sledišči predmeti kot najdeni in se zamorejo od izgubitelja dvigniti. 1 jopa, 1 velik črni pes volčje pasme, 5 vreč, 1 večji in en manjši din. bankovec, več manjših din. bankovcev, manjša svota denarja, 1 listnica, 1 denarnica z manjšo svoto denarja, 1 denarnica z manjšo svoto denarja, en žepni nožiček, ena denarnica z manjšo svoto denarja, 1 pes doberman.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Četrtek, 14. decembra Nečak, C (kuponi).

Petek, 15. decembra Vilharjeva proslava izv.

Sobota, 16. dec. Golgota, A.

Nedelja, 17. decembra Jalnuševčani, izv. (kuponi).

—□—

Vilharjev večer. Opozarjamo cenj. občinstvo na proslavo našega zaslužnega skladatelja M. Vilharja. Spored je tako raznovrsten, da obeta ta večer biti zelo zanimiv. Kakor doznavamo, poseti ta večer skladatelj osebno.

Program za Vilharjevo proslavo. 1. Predigra k narodni operi »Smiljana«. Dirigira: V. Parma. 2. Slavnostni govor. — Profesor A. Medved. 3. a) Moja ladja, b) Naša zvezda; poje moški zbor Glasbene Matice. Dirigira F. Topič. 4. Zbor djevojk iz narodne opere »Smiljana« poje ženski zbor »Drave« s spremljevanjem orkestra. Dirigira: V. Premrou. 5. a) Nezakonska mati, b) Lastovice. Samospev za sopran. Poje Ks. Gajeva, spremlja na klavirju J. Plecity. 6. V. prizor I. čina iz opere »Smiljana« poje s spremljanjem orkestra, Ks. Gajeva, O. Kocmutova, Avg. Živko in M. Čepič. Dirigira H. O. Vogrič. 7. Predigra k operi »Ivanjska kraljica« Dirigira: V. Parma. 8. Oj vstani solnce moje. Samospev za bariton. Poje B. Arhipov, na klavirju spremlja g. J. Plecity. 9. a) Uzor, b) Proletni zvuci. poje mešan zbor »Drave«. Dirigira: V. Premrou. 10. »Slovor« Moški zbor z bariton solosplovom, poje »Drava« ter g. B. Arhipov. Dirigira V. Premrou. 11. Jugoslovenska himna slobođe.

—□—

Slavnostna akademija — v nedeljo 17. decembra 1922 ob 15. uri — Dijaškega dramsk. krožka na gimnazij v Mariboru v proslavo rojstnega dne N. Vel. kralja Aleksandra v korist gimnazijske podporne knjižnice. Akademijo vodi tov. Ferdo Delak, pevske točke g. prof. Mirko Govekar. Iz prijaznosti sodeluje Dijaški orkester pod vodstvom tov. V. Bajdoja s sledečim vspešnim: I. del. I. Beethoven: Menuett, Schumann: Večerna pesem, orkester; 2. Nagovor tov. Joža Rijavec; 3. Igo Gruden: »Naskok«, recitira tov. Ferdo Delak; 4. Nedved: Molitev (mešani zbor); 5. Alojzij Gradnik: Pisma, tov. Damjan Škerl; 6. H. Sattner: Studenček (mešani zbor); 7. Grieg: iz »Stolberg-Suite« op. 40. »Rigandon«, Grieg: op. 63. »Ranz des Vaches«, orkester; 8. Odlomek iz »Zlatoroga«; Zeleni lovec, tov. Fran Smerdu, Bojan, tov. Joža Rijavec. Odmor. — II. del. 1. Schubert: Scherzo, orkester; 2. Orest (dram. nastop) tov. Fran Smerdu; 3. J. Aljaž: Oj, zbogom ti planinski svet, Stegnar: Le pevaj ptičica, mešani zbor; 4. Baletna točka, tov. Joža Mlakar; 5. F. S. Vilhar: »Oj, ti zvijezdo«, poje tov. Joža Rijavec; 6. Igo Gruden: Pesem iredentistov, recitira tov. Ferdo Delak; 7. Dr. G. Ipavec: Pozdrav (mešani zbor); 8. Cezarjev govor iz Shakespearejevega »Julija Ce-

zarja«, tov. Damjan Škerl; 9. Dr. B. Ipavec: »Podoknica« iz opere »Teharski plemiči«, poje tov. Joža Rijavec; 10. Igo Gruden: Glas od doma, recitira tov. Ferdo Delak; 11. Bože pravde, orkester in pevski zbor. Konec. Cena dramske.

Kultura in umetnost

x **V. umetniška razstava kluba »Grohara«.** Dne 17. decembra se otvori v zgornjih prostorih Kazine V. umetniška razstava kluba »Grohara«, kolektivna razstava slik velikega nemškega umetnika, gosta g. Johannes Heppergerja. Klub se je odločil, da bo potom gostovalnih razstav seznanil našo javnost z umetnostjo inozemstva in tujih narodov in ta razstava bo veljala kot prvi tak poizkus. Otvorjena bo do 7. januarja.

Ljudski oder v Mariboru. Ustanovna skupščina Ljudskega odra v Mariboru se vrši v petek 15. decembra ob 8. uri zvečer v prostorih splošne uradniške menze (Slomškov trg, poleg mestnega kino.) Pripravljali odbor vabi vse, ki čutijo zmožnosti in veselje za umetniško delo na gledališkem odru, da pristopijo kot člani(ce) k odru. Član (članica) more postati vsakdo, ki je dopolnil 14. leto, ki se zaveže slediti zahtevam pravilnika in ki ga vodstvo sprejme. Vsa pojasnila daje in novo članstvo sprejema dosedanja vodja danes zvečer v gledaliških prostorih Narodnega doma in jutri od 18. ure naprej v splošni uradniški menzi. — Prva predstava Ljudskega odra se vrši že prihodnji teden. — Opozarjamo, da se lahko prijavijo Ljudskemu odru tudi popolni začetniki (začetnice), ker se bo za nje vršil poseben začetniški tečaj.

x **Prevodi Cankarja na nemščino.** Nedeljska »Prager Presse« je objavila I. A. Glonarjev prevod lepe Cankarjeve črtice »Rue des nations«.

x **Mladika.** Družba sv. Mohorja na Prevaljah se je odločila, da prične z novim letom izdajati po vzorcu goriške »Mladike« velik po 40 strani obsegajoči družinski list z istim imenom in isto vsebino. Pri listu bodo sodelovali Ivan Pregelj, Alojzij Remec, Fr. Bevk, F. S. Finžgar, Lea Fatur, Stanko Kosovel in mnogi drugi, urejevala pa ga bosta F. S. Finžgar in Fr. Bevk. List se naroča pri družbi na Prevaljah ali pa pri poverjenikih in stane letno 70 dinarjev.

Izpred sodišča.

Surov sin.

Posestnikov sin Lovrenc Potisk v Vrholah, okraj Slov. Bistrica, se je dne 15. oktobra sprl s svojim očetom Jernejem Potisk. Pri tej priliki je sin udaril svojega rodnega očeta z motiko v obraz in ga s tem lahko telesno poškodoval. Sodišče je surovega sina obsodilo na 105 dni ječe.

Porotno sodišče.

Ubijalec.

22-letni pos. sin Martin Zavec iz Ilovška (obč. Polensak), je obtožen, da je 12. sept. t. l. v Polancih v sovražnem namenu v hrbet ustrelil v vojaško puško Franca Sirca in povzročil njegovo smrt. Bilo je to seveda — kakor žalibog na deželi tolikokrat — povodom stiskanja sadja pri posestniku Fr. Karisu, kjer se navadno zbere polno fantov. Ob takih prilikah navadno nastajajo spori in spopadi — ponavadi s kakim smrtnim izidom. Zlasti je tega veliko v ptujekem okraju. Tudi v tem slučaju je bilo enako. K prešanjju h Karisu so prišli fantje iz Save in iz Polensaka. Pos. sin Janez Majcen, ki je rad videl domačo hčer Ano, je zvečer zvedel, da ga hočejo fantje iz Polensaka preteptati, zato si je dobil zaveznike iz Save. Ko je prišel z njimi na prešo, je našel tam že Lovrenca Horvata, svojega prednika pri domači hčeri Ani, ter tri brate Zavec. Ko so krog polnoči delo končali, so odšla najprej dekleta, Lovrenc Horvat in bratje Zavec. Ustavili so se pri Šalihovi hiši. Za njimi so prišli čez čas fantje iz Save. Martin Zavec jih je brez povoda nadržal, kmalu na to zavpil »Ne približajte se!« in že tudi nastavljal puško ter dva — do trikrat ustrelil. Zadel je Franca Sirca v hrbet; Sirc je še isto noč umrl. Zavec prizna, da je streljal, pravi ne, da je

zato, da bi fantje iz Save prestrašili, in v silo, ker so ga baše s palicami napadli. Priče pa izpovedujejo drugače. Strel v hrbet istotako dokazuje masprotno.

Porotniki so z 8 glasovi potrdili Zayčevu krivdo glede uboja. Obsojen je na 4 leta težke ječe.

Uboj

Danes se je zagovarjal pred poroto 25letni Ivan Žalik, oženjen, poljski delavec v Srednji Bistrici v Prekmurju. Dne 2. septembra je bil v gostilni Marka Godine v Dolenji Bistrici ples, kjer so se zbrali fantje iz okolice in so sednih vasi. Do večera je bil mir, krog 21 ure pa so se začeli fantje iz Dolnje in Srednje Bistrice med seboj prepirati. Fantje iz Srednje Bistrice so nato zapustili gostilno, toda kmalu na to so se zopet vrnili ojačeni ter zahtevali pijačo. Skoraj v istem trenutku je nastal zopet prepir, kateremu je sledila fantovska vojska. Fantje so se oborožili s koli, ki so jih potrgali od bližnjega plota ter se med seboj obdelovali. Med pretepom je obtoženi Žalik udaril Matijo Jakšiča dvakrat s tako silo po glavi, da mu je prebil lobanjo, vsled česar je Jakšič par dni nato v bolnici umrl. Obtožene se zagovarja, da je bil napaden, in se je hotel le braniti; to pa zanikajo zaslišane priče, ki potrjujejo, da je Žalik Jakšiča brez povoda napadel. Porotniki so njegovemu zagovoru verjeli ter z 10 glasovi vprašanje na uboj zanikali; pač pa je bil Žalik obsojen radi prekoračenja silobrana na 11 mesecev strogega zapora.

Vlom v banko v Splitu.

Split, 13. dec. (Izv.) V minuli noči so doslej neznan storilec vlomili v tresot Bance Dalmatia di Sconto, odprli s ponarejenimi ključi blagajno ter odnesli 70.000 dinarjev in 1000 lir. — Uvedena je stroga preiskava. Več oseb, ki so sumljive, je bilo aretiranih.

Gospodarstvo.

g Novosadska produktna borza dne 12. decembra. Cene za 100 kg v dinar. ab Bačka odn. vojvodinska postaja: pšenica bačka 400, sremska 405, oves bački 278, sremski 283, koruza bačka 325, moka št. 0 580, za kuhanje 555, krnušna 560, svinjska mast 26 (1 kg). Tendenca nespremenjena.

g Dovoljenje za uvoz blaga. Devizni odbor pri Narodni banki je sporočil trgovskemu gremiju, da sme izdajati do izdaje nove devizne naredbe dovoljenja za uvoz blaga brez pravice do nakupa deviz samo za ono blago, ki je že dospelo semkaj in ako se dokaže s trgovsko korespondenco (to je pisma, sklepi listi komisijske kopije itd.), da je bilo naročeno pred 1. decembrom. Za naročila po 1. decembru pa Odbor ne more izdajati nikakih odobrenj in bo take prijave samo zbiral in jih imel v evidenci dotlej, ko izide devizni pravilnik. Gremij priporoča vsled tega svojim članom, da si trenutno ne pustijo poslati blaga, ki je bilo ta mesec naročeno, ker ni sigurno, da bi Pravilnik izšel že v par dneh.

g Cene kolonijalnemu in špecerij-skemu blagu v Zagrebu. Cene na debelo v K za kg: sladkor v kockah K 74, kristalni češki K 64, kava (Rio navadna) K 125, Rio fina K 130, Rio najfinjša K 135, riž 32—33—40, čokolada 180, kakao 90, čaj 210—290, suhe slive 25, petrolej (beli tržaški) v sodčku 26.50 za kg, svinjska mast ameriška 112.

g Jugoslovenska trgovska agencija v Albaniji. Ministrstvo trgovine in industrije je dovolilo ustanovitev pooblaščenih trgovskih agencij v Skadrut podružnico v Draču. Vodstvo poslov nove agencije bo poverjeno Sbsko-albanski banki na Cetinju.

g Dohodki bosanskih državnih železnic. Bosanske železnice sarajevske direkcije so prevozile od 1. avgusta do 31. oktobra tega leta 1,237,878 oseb in

420,099 ton blaga. Kar je prineslo Dn. 40,750,180 dohodkov. V istem razdobju je bilo lanskega leta prepeljanih oseb 1,154,002, odnosno 307,718 ton blaga, kar je prineslo 24,708,490 dinarjev dohodkov. Zvišanje dohodkov je nastalo vsled povečanja prometa in zvišanja tarif.

g Kr. konzulat Vel. Britanije naznanja, da se bo vršil od 31. avgusta do 2. septembra 1923 v Londonu velesojm za Pomorski promet za tehnično in mehanično industrijo. Dasi ni ta velesojm državna prireditelj, je vendar eden najvažnejših sejmov v Londonu, ter privabi mnogo ljudi, ki se zanimajo za brodarstvo, ladjedelstvo in tehnično industrijo iz vseh delov sveta. — Prospekti velesojma so strankani na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

g Dobava drv. V pisarni intendanture Dravske divizijske oblasti v Ljubljani in ob istem času v pisarni komande Mariborskega vojnega okruha v Mariboru se bo vršila dne 19. decembra 1922 ob 10. uri dopoldne ofertalna licitacija glede dobave drv za garnizijo Ljubljana (1000 kub. metrov) in za garnizijo Maribor (1000 kub. metrov) za čas od 1. februarja do konca maja 1923. Predmetni oglašje v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Prodaja starega železa. V pisarni Pomorskega arzenala v Tivtu se bo vršila dne 20. decembra ob 11. uri dopoldne dražba 93 ton starega železa, nahajajočega se v Piljavici v Boki Kotorski. Predmetni oglašje v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Prodaja odpadkov. Dne 21. decembra ob 9. uri dopoldne se vrši pri Vojni odelni radionici v Vevčah pri Ljubljani dražba 50,341 kg odpadkov od usnja (ponošene vojaške obutve). Predmetni oglašje v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

BOEZA.

Curth, 14. decembra. (Izvirno) Fed-borza. Pariz 17.55. Zagreb 1.60. London 24.48. Berlin 0.065. Italija 26.35. Newyork 527.—. Dunaj 0.0075. zig. krone 0.0076. Budimpešta 0.23. Varšava 0.325. Sofna 3.95. Bukarešta 3.20.

Turistika in sport.

Smučarski tečaj (skikurs) v Bohinju 1922-23. Jugoslov. zimskosportni Savez priredi letos svoj redni smuč. tečaj za novince v Bohinjski Bistrici. Tečaj, ki ga bo vodil načelnik smuč. tehnič. oddelka JZSS g. E. Radjura, prične dne 27. t. m. in bo trajal do 7. 1. 1923, za slučaj neugodnega vremena pa se predloži tečaj na januar. V tečaj se prejemajo zdravi gospodje in dame ter деца od 10. leta dalje: pristopnina znaša Din. 50. Stan in prehrano kakor tudi polovično vožnjo po železnici priskrbi udeležencem JZSS. Ker nudi letošnji smuč. tečaj za vse ljubitelje zdravega smučarskega sporta v naši državi edino in najugodnejšo priliko, da se vsakdo pod strokovnjim vodstvom v čim krajšem času in sigurnim uspehom izvežba, vabimo vse zainteresirane, da se čimprej prijavijo, da bo mogoče pravočasno vse pripraviti. Prijave sprejema in daje vsa pojasnila brezplačno (prosimo znanke za odgovor priložiti) Jugoslov. zimskosportni Savez, Ljubljana, Narodni dom.

Neuspeh moskovske razorožitvene konference.

Helsingfors, 12. dec. Moskovska razorožitvena konferenca je ponetročila, ker so se Rusi branili podpisati pakt o opustitvi napadov, predno se konferenca vedini v vprašanju zmanjšanja oborožitve.

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalej)

(100)

Allanu je bilo zagonetno, kako je Strom prispel sem gori, pa ni utegnil razmišljati o tem. Prišlo mu je na misel, da je Strom dospel v Newyork pomeniti se z njim, kako naj bi se krđela inženjerjev zmanjšala.

»Pojdite naprej, Strom!« je dejal nevolino. »Zepriđem!« Pa je po skladanicah papirjev brskal dalje. Zunaj je dim vrel mimo oken in v globčini so cvilili signali gasilcev.

Crez nekoliko časa je Allanov pogled zopet ošinil čuri: Strom je še vedno stal in čakal, klobuk držel v roki.

»Kaj se niste odšli?«

»Vas čakam, Allan.« je odgovoril blede Strom skromno in določno.

Iznenada je v sobo vdrl oblak dima, in z dimom vred se je prikazal častnik požarne brambe z belo čelado na glavi. Odkashtal se je in zaklical: »Poslal me je Kelly. V petih minutah ne boste več mogli na streho, gospod Allan!«

»Baš pet minut še potrebujem.« je odgovoril Allan, nadalje odbirajoč papirje.

V tem hipu se je začelo plinkanje fotografskega aparata, in ko so se ozrli, so zagledali fotografa, ki je bil svoj aparat naravnal na Allana.

Častnika z belo čelado je od zavzetosti vrglo za korak nazaj.

»Kako ste dospeli semkaj?« je vprašal osupel.

Fotograf je plinknil osuplega častnika. »Vzpental sem se za Vami.« je odgovoril.

Allan se je moral vkljub potrčnosti na glas zasmejati. »Lion, nehajva, zakleni! Torej, pojđimo!«

Ne da bi se ozrl po svoji delavnici, je odšel skozi vrata.

Hodnik je bil ves poln gostega, temoto povzročajočega dima. Bil je skrajni čas. Neprestano ključoč drug drugega, so dospeli na tesne železne stopnice in na streho, kjer so sive stene dima na treh straneh štrlele v višavo in zakrivale razgled.

Gori so prispeli baš tisti hip, ko se je steklena bobina sesula in se je sredi strehe odprlo žrelo, bruhajoče dim, iskrinic, ognione grude in raznešene goreče papirje. Prizor je bil tako strahoten, da je Lion začel glasno javkati.

Fotografa pa ni bilo več pri njih. Fotografiral je žrelo. Naravnal je lečo svojega aparata na Newyork, tja doh v cestne globeli, na skupino vrh strehe. Lotila se ga je neodoljiva, besna sla, fotografirati prav vse, da za je častnik naposled moral zgrabiti in k lestvi pletči.

»Stop, you fool!« je častnik vpil ves razjarjen.

»Kaj ste rekli: fool?« je zavračal fotograf. »To mi poplačate. Tukaj lahko fotografiram, dokler čem. Nimate pravice —«

»Now shut up and go on!« je vpil častnik.

»Kaj ste rekli: shut up? Tudi to mi poplačate. Moje ime: Harrison od Herald. Boste že še čuli o meni«

»Gospodje, ali imate rokavice? Meso Vam obvisi na železnih lestvah.«

Častnik je fotografa zaukazal, naj navdol odide prvi.

(Dalej prihodnič.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar, odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Z ozirom na včerajšnje sponso sub „Javna dražba“ v trgovini Gosposka ulica 8, naznanjta nova tvrdka „MELISTROJA“, da ni prevzela od prejšnjih lastnikov ne tirjatve in ne dolgove, tako da ni s tem tangirana.

Grioni Nikodem Zeller

Za vsakovrstne instalacije ter popravila motorov, likalnikov itd. se po najnižji ceni toplo priporoča novo urejena tvrdka

MELISTROJA

Uporablja se le prvovrstni material.

Gosposka ul. 8 Jenkova ul. 2 Aškercova ul. 22

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge doletne pridelke kupuje in prodaja **ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandrova cesta št. 57, Telefon št. 28.**

Suha drva!

bukova, borova in brezova, prodaja na drobno in debelo v vsaki množini. Postavljena na dom. **Drago Ščekič, Rajčeva ulica 7** 2488. Telefon št. 335

Primerna božična darila

Usnjati jopiči, raglani, obleke za gospode in dečke, modne in kratke hlače. Naročila po meri se izvrše hitro in elegantno.

Franc Cverlin, krojaški mojster Maribor, Aleksandrova cesta 28. 2469

Mala oznanila.

Meblovana soba s hrano so odda, Naslov pove uprava 2495 2-1

Predam po izredno nizkih cenah pohištvo in sicer: Mize, stole, sobne in kuhinjske opreme, steklene emare (vitrine), stare pohištvo, rezljano skrinje, lepo vložene tabernakelomare, italij. rezonantno salongarniture bogate izrezljano in z govejim usnjem, posode iz porcelana, različne steklenice, stare ure, vaze, razni nakit, slike, preproge, otroški avto. F. Vincetič, Maribor, Gosposka ulica št. 27. 2438 3-1

Malo kmetško posestvo s kamenolomom pol ure od zup. nje Makole, se prodaja samo za 80.000 K. Realitna pisarna „Rapid“, Maribor, Gosposka ulica 28. 2494

Stare oprema s predali za brnarstvo, se po ceni prodaja. Aleksandrova cesta št. 61. 2497 3-1

Kompletna otroška postelja, slamnjak, moška zimska sakuja in drugo na prodaj. Naslov v upravi. 2490

Voriček z lastvicami, nosilnost od 800—900 kg, za enega konja, na prodaj, Josip Stajako, kolar, Jugoslovanski trg št. 3. 2480

Omara za knjige 260 D, divan 240 D, salonska garnitura dobro ohranjena 300 D, miza 160 D, stoliča 50 D, mala miza 40 D, emara 400 D, kompl. postelja 800 D, postelja treh les 120 D, postelja mehki les 80 D. Vprašate se: Rotovski trg 8. I. nadstr., levo. 2496

Ova Singer šivalna stroja na prodaj. Vprašate se: Rotovski trg 8. I. nadstr., levo. 2496

Zamenjava stanovanja. Snažno stanovanje v Sodni ulici z eno sobo in kuhinjo se zamenja s stanovanjem z dvema sobama in kuhinjo, akcent tadi v okolici. Naslov pove uprava.

Prvovrstni zavarovalni zavod isče glavnega zastopnika

v Mariboru, s fiksnimi dohodki, kakor tudi nekaj polnikov. V tej stroki naobraženi imajo prednost. Ponudbe pod „Stalna služba“ na upravo lista. 2483 2-2

14. Danes 14. elitni koncert Veliki kavarni

V nadalje popoldan Klub-Baru moderni plesi plešeta gđc. in gosp. PEČNIK. 16 1/2 2489

Pristopajte k Jugoslovnski Matici.